

ZEMPLÉN.

Közlöny a társasélet, közigazgatás, irodalom s humor köréből.

Előfizetési ár:

Egy évre 6 frt.
Félévre 3 frt.
Negyedévre 1 f. 50 k.
Előfizetési pénzek
valamint minden köz-
lemény a szerkesztő-
séghez S. a. Ujhelybe
bérmentv. küldendők.
Kéziratok nem adat-
nak vissza.
Nyílt térben egy
sor 10 kr.

Hirdetési díj:

3 hasábos petit sor
egyszeri hirdetésnél
5 kr.
Töbszörinél olcsóbb.
Bélyeg díj mindig
30 kr.
Előfizetések és hir-
detések felvételnek
Lövy A. könykeres-
kedésében és a szer-
kesztőségénél.

27-ik szám.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

II-ik évfolyam.

Előfizetési felhívás.

„ZEMPLÉN“

Julius. — aug. évnegyedére.

Lapunk irányát ismeri a t. olvasó-közönség, emélfogva új programmal nem is állunk elé, miután eddigi irányunk mellett jövőre is megmaradunk.

Rovataink azonban, mennyiben, a „Zemplén“ a megyei iskolatanács hivatalos közlönyévé lett, szaporodni fognak. Hozni fogunk azonkívül meggyénk különböző részeiből gazdasági tudósításokat, s egyszerűs mind az „Üzlet“-nek is állandó rovatot nyitunk, még pedig a s. a. ujhelyi „Termény tőzsde“ hivatalos bejegyzései után. E két körülmény folytán reméljük: miszerint lapunk a megyei gazdaközönség s a községi tanítók által is felfog karoltatni.

Előfizetési díj:

Juliuától december végeig: 3 frt.

„ szeptember „ 1 frt 50 kr.

Az előfizetési pénzeket még e hó végeig a jutányos és kényelmes postai utalvány mellett kérjük beküldeni a „Zemplén“ kiadóhivatalának.

S. a. Ujhely, 1871. június 15.

A „ZEMPLÉN“
szerkesztő kiadó hivatala.

A párisi Commune,

vagyis: szabad-e keresztény embernek egy pogány példáján okólni?

Mahomed próféta egy izben hívóit küldetésének istenségéről akarván meggyőzni, elvezeté őket a boldog Arábia egyik kiváló magaslatához, s allah nevében parancsola reá, hogy közeledjék feléje; A hegynek bizonyára kételyei lehettek az ex-kereskedő átszellemülésén, helyéből meg sem mozczan. A próféta parancsát ismétli a hegy folyvást tamáskodik, s az egybegyült müsülmanok feszült várakozással néznek a fejlődő dolgok elébe. Végre Mahomed felszólal: „Ha a hegy nem akar felénk jönni, menjünk el hozzá!“ s úgy tett, a mint mondá. „Allah nagy, s Mahomed az ő prófétája sivalg az áhitatos tömeg; a közeledés megtörtént, s a hívők nem győzték a próféta eszélyességét magasztalni, ki a közeledés eme módját nagy bölcsen választotta: mert ha a hegy esetlegesen megmozdul, bizonyára eltemeti az új világtant hirdetőivel együtt. Így a hagyomány.

Vannak társadalmi kérdések, melyek hová-tovább megoldásukat kihalasztjuk, annál fenyegetőbb alakot öltenek. A józan ész azt tanácsolná, hogy közelednénk; de kevésbé eszélyes lévén mint kelet prófétája, bevárjuk, míg a hegy megmozdul, s azután iszonyodva szemléljük a rettentő pusztításokat, miket az esetlen tömeg okozott; ide tartozik a munkások kérdése is.

Nem először fordul meg e tárgy a hazai sajtóban, mely az utolsó hónapok végzetes eseményei alatt tüzetesen foglalkozott vele.

E kérdés időszakonként fejünkre nő s oly tényezőt képez, mellyel nem csak hadászati hanem s kiválólag nemzetgazdasági szempontból kell számolnunk.

A munkás mozgalom történeti jelentőséggel bír, s a februári forradalom nem csak arról nevezetes, hogy a trónt vesztett családok számát egygyel szaporította, vagy egy Crémieux sikerült parodiáját, mellyel Fülöp Lajos szökését kísérte világhírűvé tette: „Fils du saint Louis montez au fiacre!“ mert szent Lajos sarja az akkori viszonyok közt jobbat nem tehetett, mint hogy fiakerbe szálljon. Mig az 1879-ki nagy toradalom a feudális rendszert halomra döntötte s első sorban a privilegiált osztályok ellen fordult, hogy azok fejébe a demokrat elemet tegye, a februári forradalom socialistikus jellegű volt: a munkának a tőke elleni küzdelmének nevezhető.

A tőke felhalmazása a szegény iparos néposztályt csoportosítja maga körül, hogy száz meg száz munkás kéz által forgalomba jöjjön. Minél nagyobb a tőke centralisatiója egy helyen, annál nagyobb is az újabbkori rabszolgai viszony, mely közte s a körülötte összecsisított munkás tömeg közt fejlődik. Hogy fogalmunk legyen a nagy iparosok munkás osztályairól. vessünk, egy pillantást a városunk közelében készülő vasuti munkálatokkal foglalkozó munkások életére. Ki mondhatná meg, hol étkeznek, éjszakáznak, öltözködnek ezen emberek? ki intézi el peres ügyeiket? ki ápolja őket betegségekben? Képzeljünk most Párisban egy fél millió, Lyonban 200, 000 munkást, melyek közül vajmi keveseknek jut azon szerencse, hogy tisztességesen lakják s családi tűzhelyeket illendően fentartsák: tegyük hozzá, hogy a gyártulajdonos a munkaidő s napi bér meghatározásában korlátlan uralmat gyakorol munkásai fölött, kiket minden perczen szolgálatából elbocsáthat, s megértjük azon tényezőket miknek segítségével csinálnak forradalmat Franciaországban. E nagy éhietlen tömeg, ha kereskedelmi vagy politikai válság következtében a munka szünetel, éhező farkas gyanánt támadja meg a birtokos osztályt; 1848-ban mint 1871-ben ugyanezen torzonborz alakokkal találkozunk a torlaszokon: a comunisták s a commune emberi ugyanazon zászlót lobogtatják, habár időközben a jelszót változtatják. 1848-ban Cavaignac ágyui oszlatták fel a nemzeti műhelyeket 1871-ben Mac Mahon törte meg a commune hatalmát: de a hegy megmozdult a társadalom felé, mely az anyagi karhatalom büszke öntudatában, nem értett vagy nem akart feléje közeledni, s egy nagy nemzet büszkesége s remekei romokban hevernek.

Quid attinet tot ora navium gravi
Rostrata duci pondere,

Contra latrones atque servilem manum
Hoc, hoc tribunus militum?

(Horác.)

A megmentett társadalom s a tulajdonjog diadalünnepet ül, de az erkölcsi s anyagi világban egyenlő okok, egyenlő következményeket szülnek: a gordiusi csomó szétvágatott, de megren oldatott; a vérébe a fulasztott Internationak eszméje Banuquo szelleme gyanánt kísért a társadalomban s megzavarja a lakomázók jó kedvét.

Magyarországnak azon kétes szerencséje jutott, hogy nincsen gyáripára következőképpen 200, 000 munkás sem igen fog egy helyen összegyűlni. Attól sem lehet tartani, hogy a városunk közelében építendő gyártelep munkásai vitéz honvédeként a mitrailleuseöketel fogják szedni mert nincs földi hatalom, mely képes volna azt elvenni, ami nincs, fővárosi munkásaink pedig annyira ártalmatlanok, hogy az országház szolgája az utcai locsolóval szétmossa: de az analogia Magyar s Franciaország közt áll s a történelem által be van bizonyítva.

A mi 1789 a francziáknak, az 1848 Magyarországra nézve; forradalmunk demokrat-jellegű volt s a polgári osztályt állította a politikai előtérbe. Tehát 59 év kellett arra, hogy a demokratia eszméje Magyarországnak annyira, megérjen miszerint mint politikai tényező a nemzet történetében szerepeljen, s ha hasonló tempóval haladunk, socialistikus forradalmunk az 1907-dik évbe fog esni, mi mindenesetre megnyugtató reánk nézve, kik ez idő alatt a Zsolyomkára vagy a neue Weltbe elmehetünk, az élet gyönyöreit élvezendők, addig pedig építészeti remekeinket, valamint főpapjaink életét biztosságban tudjuk.

De ki mondhatná meg valjon az eszmék váratlan világeseményeknél nem fognak-e hamarab megérni? ki kereskedhetik arról, hogy a jövőbeli magyar commune emberei mindig a víztől irtozni fognak? vagy hogy az országház szolgája poston lesz a kérlelhetlen locsolóval? mind ezeket tekintetbe véve talán okosabbban cselekednénk, ha Mahomed példáját követve, mi tennők meg első lépést a közeledésre s megkísértenők a munkaadó s vevő jogos igényeinek megfelelőleg oly munkatörvényt készíteni, mely minden irányban méltányos s szabadelvű volna. Magyarországnak annál is inkább jutott e megtisztelő szerep, mivel mint semleges tér socialistikus elemektől nincsen átzilálva, s határozatának korlátlan szabadságával élhet. A veszély pillanatában hozott határozatok mindenkor az elhamarkodás jellegét hordják, s egyes tünemények úgy a Lajthán innen, mint tul bizonyos körjelenségekre mutatnak, melyeket végtére is ignorálnunk nem szabad, ha csak a strucz bölcsességét államtudományyá nem akarjuk emelni mely fejét a homokba dugva, veszélyt nem lát, mig fölötte össze nem csap.

Györy Pál.

A sátorlaj-ujhelyi kórház, folyó évi július 1-től kezdve, közkórházi jelleggel ruházattal, napi tápdíjjai — a fentkelt naptól fogva, további intézkedésig — ötven (50:) krajczárban állapították meg.

Erről a hatóság tudomás és megfelelő további eljárás végett értesítettik.

Budán, 1871. évi június hó 14-én.

Tóth Vilmos.

Ismét egy új s örvedetes bizonyosságát jelezhetjük annak, mit tehet az erélyesség, akarat és teletrekészség, s ez jelen esetben annyival örvedetesebb, mert a rövid idő alatt kivívott kedvező eredmény nem magán érdekü, de egy közhasznú, s jótékony intézet javára esik.

A régi provizoriális időben, midőn a volt helytartó tanács a kórházakra vonatkozó 10240. számú szabályrendeletét becsajította ki, a Zemplénmegyének megküldött példány végén, a lytho grafizott szöveg után egy kivételesen oda írott zárpont volt a rendező szöveghez pótolva, melyben (meglehet egy jó akaratú referens, vagy annak fogalmazója) részletesen szájába adta a megyei hatóságnak, mit kell tennie, hogy az ujhelyi megyei kórház nyilvános, közkórházzá tétessék. S mi történt?

A megyei hatóság úgy látszik még csak annyit sem tett, hogy ezt a kórház igazgató választmányával közölte volna, mert a kórház főorvosa 1868-ik év elején erről semmit sem tudott, s csak midőn a 1868-iki első alispánnak egyik alárendelt hivatalnokai figyelmeztette erre a kórházi főorvost, — vitte ez nagy örömmel a régi bár de kedvező ujságot a kórházi választmányának.

Mit tett azóta a választmány? vagyis inkább mi semmit sem tett az intézet érdekében negyedfél év alatt a megye azon időbeli első alispánja? azt nem szándékom feszegetni, egyszerűen azon körülményt kívánom felemlíteni, hogy a kórházi választmány e tárgyra vonatkozó felvilágosító jelentése f. évi márczius 10-én tehát az alispáni változás után lett felterjesztve, s mint maga a belügyminiszteri leirat mondja; a csak 30, legfeljebb 35 ágyval rendelkező kórház, ily csekély felszerelés mellett a nyilvános közkórházi jelleggel való felruházásra minősítettnek, szorosan véve nem is volna tekinthető, — még is, (hihetőleg a választmány által kiemelt indokok alapján).

A nmltgu, belügyminisztérium f. hó 12 én 6858. szám alatt kibocsajtott intézkedésében az ujhelyi, az előtt megyei, utolsó időben pedig a megye évenkénti pénzügyelvezésétől is megfosztott kórházat közkórházi jelleggel s ezim mel ruházta fel, s ezen minőségében július 1-étől lesz a közforgalomnak átadható.

Előismerésünket nyilvánítjuk a nemes célját ért kórházi választmányának, s hasonló szerencsés eredményt kívánunk az új berendezés, beosztás, s ezentuli kezeléshez, s reméljük, hogy ha harmadfél hó alatt (s viszonyok és helyzet változása után) el tudta érni azt, mit az előtt 8 és fél év előtt nem lehetett elérnie, az új berendezésre sem fogja soká várakoztatni, a szenvedő osztályt, s a jótékony intézetet.

Az intézet naponkénti tápdíjjai egyelőre 50 krban vannak engedélyezve. K.

A magyarországi munkás mozgalmak vezéreszméi.

VII.

A munkáskérdést, mint socialis kérdést Magyarország csak pár éve hogy ismeri; említetttem volt a viszonyokat, melyek közt azt kifejöldött.

Nem lehet ugyan mondani, hogy azt hazánkban általán nem ismerték, mert ezt vitatni annyi volna mint azt állítani, hogy az nem létezik; de azt sem állíthatjuk — mint azt sokan teszik különösen a felsőbb helyeken — hogy hazánkban e kérdést a beszivárgott, idegen munkások hozták be, mert ismét e mellett harcolni annyi, mint tudatlanság. hanem bizony állíthatjuk azt, hogy e mozgalom megindító hazánk műveltebb s így azon munkásai voltak kik átbirták azt látni, hogy a társadalom ez osztálya az, mely feltartja termelő erejével az álladalmakat, s a társadalom ez osztálya az mely jótetteiért, tevékenységéért az álladalomtól még emberi jogainak elismerését sem bírja osztályrészü; hogy köteleességeket ró rá ugyan, minők a sokféle egyenes (direkt) és nem egyenes (indirekt) adók s a védőd, de jogokban nem részesíti még annyiban sem, hogy létezésé feltűnjék.

E jogok egyike, mit a munkás mozgalom követel a közvetlen választási és választhatási jog. Vannak ugyan álladalmak, melyekben ki van terjesztve e jog ez osztályra is, azonban ott oly hasznavehetlenekké bizonyultak be, hogy csak nem egyenlők e jog nem létezésével. S miért? Mert ez álladalmak oly alaptörvények kel bírnak, miszerint a megválasztottak vagy csak rövid ideig működhetnek, s így bele nem bírván szokni a helyzet nagyszerűségébe: tehetetlenekké válnak, vagy pedig nem díjaztatnak s így kénytelenek — mivel saját költségükön magukat fenntartani nem bírják — a rájuk esett kintüntetést el nem fogadni, a bizalmat, melynek megfelelni bírnának visszautasítani, ekep a munkások jogaik élvezetétől erkölcsileg le vannak szorítva, ha pedig azt gyakorolni óhajtják, kénytelenek bizalmukkal oly egyéneket megajándékozni, kiknek gazdagság mellé még csak hir név hiányzik, s ezt a parlamentbe jutással elérték, egyébre semmi gondjuk.

De nálunk másként áll az ügy, itt díjazott képviselők vannak megválasztva egymásután következő három évre, de nincs meg a választási jog. Nem akarom ennek jogtalanságát bizonyíthatni, mert könnyen ismétlés hibájába esném, csak egypár adatot akarok felszínre hozni; mely a munkás mozgalom ama jogos követelését elősegíti, hogy ideje volna már egyszerűen az 1848. V. t. cikket revesió alá venni.

Sok hiba, hogy ne mondjam család történi a választásoknál, azt mindenki belátta, s belátja, s hogy e családok elkövetésére leginkább a tétlenségre kárthatott munkásosztály használtatik fel, azt állíthatom, bizonyíthatom s ha hogy ez osztály megnyerné e jogokat a törvényhozás útján: veszítne-e általa az állam nem állíthatjuk; de, hogy nyerne az ország az tény, mert megnyerné a munkásokat ügyének.

A socialis kérdést másként megoldani nem lehet, mert az mint parázs izzó s a legkisebb fuvalomra lángra kap, mint azt legközelebb Franciaországban tapasztaluk — ha csak ki nem elégtjük a társadalom minden rétegét, s annak részeit nem csak köteleességekkel sújtjuk; de jogokban is részesítjük.

Kretovics József

Egy elkésett majális.

Homonna, jul. 1. 1871.

Szeretted-e szives olvasó a természetet? Szivesen időzöl-e annak nagyszerű templomában? — hol a lélek lerázza bilincseit, a gondolat kiszabadul a földi körből — s mint szűk kalitjából kirepült madár — égő vágygyal tör magának utat a magasba föl.

Gyönyörködte-e valaha hullámzó zöld vetésekben, virágos rétekben? hol a sötétkek buzavirág szomszédágában a szerény nefelejcs egyszerű pompáját, szégyenelni látszik; hol a pacsipta a magasban énekel, a kék ég mosolyog. Ábrándoztál-e valaha lombos bükkök árnyában? — hol a fülemile csattog, a sárgarigó közben éleket füttyent, a vadgerle méla-busan turbékol. Állottál-e kristály-tiszta patakok pázistos partján, elnézve: mily szilajlan rohannak alá ezüst habjaiban a fürge kis halak!

Alig hiszem, hogy legyen valaki, ki eféle élvezetekben egyszer másszor nem részesült. Szép a természet, isteni szép! Szép föltámadásában, életében, szép elhalásában. — De, bocsánat! nem szabad most annak elhalására gondolnom, melynek virágos kebelében éltük át azon kedélyes mulatságot melyet röviden szándékozom itt leírni, s amelyet majálisnak hívnak, bár júniusban történjék is az.

Homonnától délre egy elég tágas völgy erül el. Ha ebben az ember körülbelül ezer ölet halad: három kupalaku hegy alatt találja magát, mely Homonnától nézve, hasonlít a hazánk czimerében levő hármass hegyhez. E hármass hegy lábánál van egy fürdő, — neve Pedszalka. A táj, ha vadregényesnek nem is; de festőinek mindenestre nevezhető, A fürdő felett mintegy függeni látszó hármass hegy derékát bükkerdő koszoruzza, míg sziklás fejét kopaszon felede a természet, mintha elvétette volna, hogy a koszoru a deréket, s nem a főt illeti. A völgyön egy kised patak folydogá keresztül, egyhanguan, zajtalanul, legkisebb moraja sem hallatszik. — A természet szófogadó gyermek. — Ne higyük! — nem mindig. — Ha a hegyeken zápor esik: rombolva siet alá: mintha karagját egy nagyobb folyó hullámaiba akarná temetni. A csekély patak partjain zöld mező terül el: itt, ott egy lombos fa hűvös árnyékkal kínálgat. — Epen majálisnak való hely.

Ide gyűlt össze Homonna közönsége néhány vidékivel június 25-én.

Már kora reggel elkezdtek a fogatok ki felé rogni. Tíz óra körül majdnem az egész társaság együtt volt. Hogy a délelőtt is minél változatosabban teljék el, játékok — a többi közt egy, a nők s férfiak részéről közösen játszott kugli-partie — rendeztetek. — Érdekes volt nézni, mily élvezetet találtak a nők is ezen, előttük szokatlan multságban. Az ebédre tarack-lövésessel adatot jel; a távoli hegyek többszörösen viszhangozták a fiókagyú hangját — Az evés prózai foglalkozás ugyan, de lehetetlen elhallgatni azt a bőkezűséget, azt a gazdag asztalt, mely női közönségünk aldozatkészségének nyilvános bizonyítéka. Ebéd fölött Ujfaluassy Mihály főszolgabíró ur emelt poharat, éltetve a rendezőseget, megköszönve a női közönség részvételét, — kiemelve különösen hazánk nagy fia Ujházy László gyermekének, Nagy Ujházy Paulina aszszonyának fáradhatlan buzgalmat.

A vidáman lefolyt ebéd után tánczhoz kezdtünk, kán a szabadban, a természet ölében, a zöld gyepen, — az Isten szabad ege alatt; és táncoltunk vigan jó kedvvel festelenül. Minden arezon meglátszott az öröm, a jókedv; a gond, a bánat messze volt számüzve. — Elősegítette még ezt a páratlan jó idő is, melynél szebbet kívánunk sem lehetett.

Késő alkonyatig a szabadban táncoltunk; ekkor az eget ragyogó csillagok ezrei önték el, s a miket nappal a szép nem szemében találunk föl: azokat este föltaláltuk az ég azurján szászorozva, — milliomszorozva. De hogy a fénylő csillagokkal megrakott égboltozat ne szánakozzék szegénységünk felett, szines lámpákkal raktuk meg mi is a sötét lombozatu fákat; úgy hogy mind megannyit egy mesebeli óriás szörnyeteg borzas fejének lehetett képzeln, mely haragos tüzes szemét rémesen meresztgeti. Mind a mellett a kep nem eltaszító, sőt vonzó, meglepő volt. — A kétesen derengő fény még festőbbé varázsolta a csoportozatot —

Egy mosoly ilyenkor büvöl! — — — — — egy kéz érintés mennybe ragad! — — — — — Esti tíz óraker görögützi — játékok, s istergő ropentjük lége reppenésében gyönyörködünk — Minden lépten új multság, új élvezet. — És ezután ismét tánc — de már falak közt kivilágos kivirradtig! —

Mit mondjak a multság lelkeiről — a nőkről? kimondja: ki nézett ki legjobban? Nem! ez talán szerénytelenség is volna? Mind egy! — hogy még szerénytelenebbek tünjem fel, azt mondom: szépek voltak egytől-egyig! — Reggeli négy óraker szétoszlottunk. — Ez volt az elkésett majális története.

Farkas B.

Tárogató.

— Helyi, megyei s vldéki ujdonságok. —

(!) **Mádról** egy megható ünnepély részleteit közlik velünk. Ugyanis Szabó Gábor, szerencskerületi eskütt és t. szolgabíró, negyed század óta sirban nyugvó szüleinek, fiai kegyelet emlékeül márvány sírkövet állíttatott, mely ugyis mint szobor Gerendaynak becsületeére válik; mint olyan pedig, mely a régen táplált gyermeki usztelet és hála hü kifejezője, korunkban ritkítja parját. Az emlékkő leleplezése valóságos ünnepélyvel ment végebe, mely alkalommal az ottani ref. egyház buzgó lelkésze Rác Lajos megható emlékbeszédet tartott, különösen kiemelve benne a kegyelet magasztoságát, mely vallásos miveltésünk egyedülhévmerője. Mindenesetre szép pelda, mely megérdemli: hogy átadjuk a nyilvánosságnak.

× **Mult Szombaton** Zsemberi Ede tánczmester a „Diana fürdő” termében nyilvános vizsgát, alias próbabált rendezett, melyben szép számú tanítványai közmegelegedésre bemutatták két havi tanulásuk gyümölcsét. A vialgom, melyben a szépek diadalmás csataterén már nem egyszer babért aratott ifjak és hölgyek is cselekvő részt vettek, — reggeli 3 óraig tartott.

— **A magyar** északkeleti vasut szerencs-ujhelyi vonalrésze f. év aug 1-én fog átadni a közforgalomnak. Ez már a harmadik határidő, s tartunk tőle: nehogy úgy járjunk mint a szatmáriak, kiknek a törvény szerint megállapított határidőtől egy egész hosszú évig kellett várakozniok a debreczen-szatmári vasut megnyitására.

Értesítés. A s. a. ujhelyi nagy gymnásiumban a nyilvános vizgák f. é. jul. 10-én fognak megkezdetni és 24-én fejeztetnek be. A vizgákra az igazgatóság a szülöket és a

tanügy bar
é. jul 25. 2
magukat ig
tés után au

A
mely a re
jának meg
javaslatnak
kidolgozása
21-ik szám
nyoztatott,
10-én Peste
bejövő cser
(s főleg eg
lasztott kü
képzettebb
Vajha meg
egy czélsze
illetőleg all
állapotát v
működése i
tottak min
közreműköd
sikerét.

(!) **Ve**
egész folya
ként 12 töl
a serdülő i
jűk a helyb
növédekeik
algymnázium
ve, s amely
csapása is
láp Pesten
Gyula, kibe

+ **La**
rángoló ves
czán egy bé
Ime a veszé
közelebb is
ven annak
sek gyors
figyelmezet
fülekre talá
zelebbi kép
rátunk e tá
tusba helye
a város at
egy garast
bolondságok
üssék, vagi
tudják. Isu
den korsze
egykori Li
leneznek a
séggel leki
szabásu ny
zuuk, de
amely szen
dekeit ekép
debbra is
letileg n
mányzat g
kezeiben va
vény, s ha v
let, nem er
ily csomók
lem és kö
nyeiként n
leg azokat
akkor a fe
lyével és n
eszközölui.
tület azon
fogva üdvö
kérdések k
vés számm
közönyössé
zetet: hogy
maskodik a
ság fölött;
de egyszer
káraval is

Ujhe
többé nem
unni kezdé
ily unalmas
belátni: ho
ból vannak
lehetne ny
vidéki váro
belétkü ez
is meghala
mégis kiv
és egyszer
„Kazinecy
Rendkívül

K

tanügy barátait meghívja. A magánvizsgák f. é. júl. 26. és 27-én fognak megtartatni, de a magukat igazolni tudó elkésők előleges bejelentés után aug. 5-ig megvizsgáltatnak.

Az igazgatóság.

A magyar rendészek congressusa, mely a rendőr intézmény korszerű reformjának megvitatása s ehhez képest egy törvényjavaslatnak s egy azt indokoló emlékiratnak kidolgozása végett a „Közrendészeti Lap” folyó 21-ik számában már hetekkel ez előtt indítványoztatott, mint értesülünk e f. év július hó 10-én Pesten az ország különböző vidékeiről bejövő csendbiztosokból városi kapitányokból (s főleg egyes vidékek rendőri karának választott küldötteiből:) szóval a közbiztonság képzetesebb közegeiből csakugyan össze fog ülni Vajha meg is felelné kitűzött feladatának, — s egy czélszerű rendőri törvény előkészítésével, illetőleg alkotásával közbiztonságunk beteges állapotát végre gyökeresen orvosolná! Míg működése ide irányul kívánjuk: hogy a hivattottak minél nagyobb részvétele s ügybuzgó közreműködése emelje és biztosítsa óhajtott sikerét.

(!) **Vettük a „kis lap”** január — júniusi egész folyamát, s úgy találtuk: hogy a hetenként 12 törölt oldalon megjelenő képes lapból a serdülő ifjuság igen sokat tanulhat. Főkérek a helybeli tanár urakat ajánlják e lapot növendékeik figyelmébe, mely népiszkolák s az algymnáziumok ifjusága számára van szerkesztve, s amelyet díszes kiállítás mellett még olcsósága is (negyedére 1 frt.) elegendő ajánl. A lap Pesten jelenik meg, szerkesztője Dolinay Gyula, kihez a előfizetési pénz is küldendő.

+ **Lapunk** mult számában említett barátságos kutyák egyike a czigány utcán egy béres-cseléd kis gyermekét mara meg. Ime a veszély, melynek bekövetkezésére legközelebb is újjal mutattunk, creyesen sürgősen annak meggátolására szolgáló intézkedések gyors életbejuttatását. Ugy de jó akaratú figyelemzetéseink az illető helyen ismét süket fülekre találtak, sőt mint értesülünk, a legközelebbi képviselői ülésben, egy képviselő barátunk e tárgyú interpellációjára azon spiritusba helyezendő észjárásnak adott kifejezést a város atyáinak többsége: hogy ők bizony egy garast sem áldoznak holmi kutyafogdosó bolondságokra, de mint eddig, úgy ezután is üssék, vágják, szurják, s nyúzzák őket amint tudják. Ismerjük e többség elemeit, mely minden korszerű újítást, egy intő jelre — mint az egykori Litwinovitz ruthenjei — in massa eleneznek a haladók kis táborát egész nyereséggel lekiabálva; s mert ismerjük, a fentebbi szabású nyilatkozatokon éppen nem csodálkozunk, de csodálkozunk a felsőbb hatóságon, amely szemben a közrend és közbiztonság érdekében eképen veszélyeztető indoklással, továbbra is hallgatag és télen marad, s rendeletileg nem intézkedik ott, hol az önkormányzat gyepője ily valóban avatatlan többség kezeiben van. A köztársaság udve a legfőbb törvény, s ha valaki, legyen az bár egyén vagy testület, nem emelkedett még azon magaslatra: hogy ily csomók szálait kikeresve, azokat a korszellem és közszükség elutasíthatlan követelményeként megoldani képes legyen, sőt ellenkezőleg azokat még jobban bebonyolítani igyekszik, akkor a felsőbb hatóságnak Nagy Sándor erélyével és modorában kell a csomó megoldását eszközölni. Sajnos: hogy a városi képviselő testület azon tagjai, kik műveltségi állásuknál fogva üdvös tényezők lehetnének ehhez hasonló kérdések keresztülvitelében, nagy ritkán és kevés számmal jelennek meg a gyűléseken, mely közönyösség teremt aztán az abnormis helyzetet: hogy a rövidlátás és bornírság diadalmaszkodik a viszonyokat helyesen mérlegelő okosság fölött; ami aztán nemcsak szégyenünkre van, de egyszersmind a közérdekek kipótolhatlan kárával is jár.

Ujhelyi miseriák. Piacszabályozásról többé nem beszélünk; már a nyomdász-fiúk is unni kezdék, s kérve kérték: ne adjunk nekik ily unalmas dolgot szedni. Biea! kezdjük mi is belátni: hogy az utcák nem gummi-elastikumból vannak, melyeket tetszés szerint szélesebbre lehetne nyújtani, mint lehetett más nagyobb vidéki városokban. Ugy de ha már nem mertek befelégni ezen, szerintök a kör négyzetgítését is meghaladó feladat sisiphusi munkájába, anyi mégis kivihető lehetett volna, hogy a piac és egyszersmind közlekedési vonalul szolgáló „Kazinczy utcát” eltorlaszolni ne engedjék. Rendkívül örvendünk azon ha Ujhely épül s

örvend velünk mindenki; mert ez népesedése és emelkedésének kiáltó bizonyítéka, sőt az építkezések érdekében még holmi apró kellemetlenséget szívesen el is tűrünk, de azt csakugyan nem hagyhatjuk szónékiül: hogy az utcák jobbra balra anyira elzárassanak az épülethez szükséges anyagok által, miszerint a gyalogjárók éjnek idején a szekerek elgázolása, ezek pedig a felfordulás veszélyének legyenek minden perczen kitéve. Ugy tudjuk: a szolgabírói hivatal büntetés terhe alatt meghagyá az illető építőknek: hogy a járdát beszámítva, az utcából nem több mint két ölet foglalhatnak el, lerakodási helyül. Ugyan kérjük a szolgabírói hivatalt szíveskedjék csak a nevezett helyre eltekinteni, s legott meg fog győződni mennyi érvénye van a legszigorubb rendelkezésnek is, ha végrehajtásánál a kellő erélyesség hiányzik. Jót állunk: ha a rendelet kiadása után, azonnal, a tilalom első áthágásánál érzékenyen meg lettek volna büntetve az illetők nem igen lett volna kedvök tovább is dacolni a rendelettel, amint ezt már hetek óta, a közönség méltó bosszankodására, folytonosan s büntetlenül teszik. — Jó és elegendő víz, rendszeren kövezett és tisztán tartott utcák s egészséges levegő a három kellék, melyek egy valamire való városnak mindenkifölött birnia kell. Az első kettő csak félig meddig felel meg nálunk a kvalifikációnak; amennyiben — lehet mondani — egyetlen s kevés víztartalommal bíró közutunk van, valamint utcáink is, jóllehet jobbra köveztek, sárvíz idején mégis egy habarék-folyam alakját veszik fel, szigetei levén (ott ahol vannak) a járdák, melyek azonban hetivásár alkalmával a kofák által foglaltatnak el. Ami a levegőt illeti, az a város központja, s alsó részeiben sokszor dögleletes, oka pedig leginkább azon nyílt csatorna, mely a várost az 6-hid-utca hosszában ketté szeli. E csatorna vagy árok, a hegyekről jövő víz lefolyásául szolgál, leginkább csak esőzések idején, különben hetekig nem jön rajta anyi víz, mely a mindenfelől beléhányt szemetet s egyéb undorító tisztátalanságot magával söpörni képes lehetne. E nyílt csatorna valóságos fészke a rondaság és bűzhödtt levegőnek, mely a mellék utcákat is jobbra balra befertőzti. Nézetünk szerint ha ez árok mélyebbre ásatván átbóltatnék, nemcsak a különben is szűk fő közlekedési utca szélesbülne általa, de egyszersmind megszűnnék az a közegészség fertőző lenni, valamint záporosok idején, a már atyiszor nagy ijedelem sőt szerencsétlenséget okozó ár gyorsabb lefolyását is előmozdítaná. — A rendőrségnek nem csak az kötelessége: hogy a koremai verekedések útját állja, s egy-egy utlevélnélküli koldus vagy csavargót kíséren be, de kötelessége egyszersmind szigorun ellenőrizni azon czikkék elárulását, melyek a napi élelemre nélkülözhetlenek. Ilyenek a hus és kenyér. A husárusok visszaélései ellen legközelebb szólunk fel, most pedig kell: hogy a sütőházak egynémely tulajdonosát meszeljük meg, Nem szólunk a vajas szarvacskók és zsemlekről, ezek — kivéven a Fraenkel sütőházából kikerülteket, melyek minden kritikán alól állanak, s mégis egyik surrogát kávéházunk e kifli-parodiákkal látja el vendégeit — tühettek, de szótunk az ugynevezett pékkenyerekről, melyekkel a „Kék macska” vendégeinek kell naponta találkozniok. E kenyerek nagy részben az el nem fogyott zsemlek s mélti begyűrsásával készülnek, s oly csomók találhatók bennök, hogy akár gombocznak is beillenének. És az ily, isten tudja: hányzsorsúlt marczifának ostja-szeletkéjéért három krajezart zsarolnak a vendéglőre kárhözottatott emberiségen. Miseriák ezek mind! És még mennyi van hátra!.. El fogjuk sorolni egytől egyig.

(!) **Sárospataki** tanulók (állítólag jogászok) és kocsisok között az elmúlt heten véres összeütközés történt, melynek azon szomorú következménye lett: hogy egy kocsis halva maradt a verekedés színhelyén. A szerencsétlen ifju, ki egy kőhajítást visszatorlandó, egy botütéssel követé el az emberlést, önként jelenté föl magát a hatóságnak.

+ **Egy helybeli** kovács és kerékgyártó legény — mint mondják szerelmi féltékenységből m. hétfőn összeütközött, az előbbi masnap estve a kerékgyártó legény lakására ment, s azt úgy ütötte föbe: miszerint kevés remény van megmaradásához. A súlyosan sebesült a kórházba, a tettes pedig érdeme szerint börtönbe vitetett.

— **Hétfő** tartott országos vásáruuk, dacára a vásár hajnalán roppant menyörgéssel

jött záporosónek — meglehetősen népes és élénk volt. Az iparosok azonban panaszkodnak: miszerint üzletük nem a legjobban ütött ki, míg a barom és életvásár az eladók részére kedvezőnek mondható. Lopás vagy verekedés, dicseretere a rendőrségnek, egész vásár alatt nem fordult elő.

(?) **A zempléni megyei** törvényszék által hosszabb időre elítelt rabok tegnap és tegnapelőtt szállítottak részint a munkácsi részint pedig az illavai országos fegyintézetbe.

(!) **Vasárnap** az az f. h. 9-én Sárospatakon a ref. egyházban ünnepélyes orgonaszentelés leend, estve pedig a városháza termében Mátyi Lajos zenekara közreműködésével tánczvigalom fog rendeztetni.

× **Halálozás.** Steiner Ferenc helybeli ügyvéd s egykori megyetörvényszéki tanácsos m. h. 30-án agyszélhűdésben meghalt. Koporsóját árván maradt szerettein kívül nagyszámu részvevő kísérte az örök nyugalom helyére. Béke legyen porai fölött!

(?) **Haladunk.** A közelebbi vásár alkalmával, a „Vörös ökör” vendéglőben egy éjszákára csak 3 ftot vettek oly szobáért, amelynek még ablaka sem volt. Ez ötödik beretváló műhelyről Ujhelyben még eddig nem volt tudomásunk, és éppen ezért kell: hogy érdekében haranguirozzunk.

(!) **Lapunk** bezártakor következő gyászjelentést vettük. Schön József és gyermekei Arnold, Sándor, Hugó, Fáni, Regina és Margit továbbá menyé Rosália született Edelstein és a többi rokonok nevében is, mély bánattal jelentik a leggyöngédebb nő — családjánya és szerető testvér, nehai Schön Józsefnő szül. Kranzthor Ottilia folyó 1871-ik évi júliushó 6-án reggeli 7 óraker hosszszas betegség folytán életének 44. évben történt gyászszos kimúltát. — A hűttemek folyó júliushó 6-án délutáni 5 óraker fognak az izraelita hitvallásuk szertartása szerint eltakaritvatni. Béke a felejtethen hamvaira!

Üzlet.

A s. a ujhelyi „Termény-tözsde” által hivatalosan bejegyzett terményárak: július 5 Buza 86 font. vám mázsa 5—50 kr. 85 font. 5—30 kr. 82 font 5—Rozs 80—81 font 3—78 80 font 2—60 kr. Árpa 2—60 kr.

Sziget június 23. A mai hetivásár forgalma következő volt. Pozsonyi mérőnként, Buza I. rendű 6 ft. 20 kr. II. rendű 6 ft.—kr. Kétszeres I. rendű 5 ft. 20 kr II. rendű 5 ft.—kr. Rozs I. rendű. 5 ft.—kr. II. rendű. 4 ft 30 kr. Árpa I. rendű 4 ft. 80 kr. II. rendű 4 ft. 60 kr. Zab I. rendű 2 ft. 80 kr. Kukoricza I. rendű 5 ft. 50 kr. II. rendű 5 ft.—kr. Burgonya 3 ft. 20 kr. 6l búkkfa 12 ft.—kr. Egy mázsa montliszt 16 ft. 50 kr. Zsemleliaszt 15 ft.—kr. Kenyér liszt 12 ft. 50 kr Disznó-zsír fontja 70 kr. Marhahus 18 kr.

Szatmár-Németiben június 21. tartott heti vásáron az árak következők mérőnként: Tiszta buza 5 ft.—; 4 ft. 80 kr. Kétszeres 4 ft. 20; 4 ft.—kr. Rozs 3 ft. 10 kr. Tengeri 4 ft.—kr. Árpa 3 ft. 10 kr. 3 ft.—kr. Zab 1 ft. 75 kri —kr. Kása 5 ft. 50 kr, 5 ft.—kr. Krumpl 2 ft. 10 kr. Paszuly 3 ft. 50 kr. 3 ft. 30 kr Lenese 4 ft 30 kr.; Ól búkkfa 13 ft. Marhahus 20 kr. Eisznozsír 70 kr Szalonának mázsjá 40 ft.— uj 39 ft.

Ungvár, július 1. Szerdán tartott hetivásárol következő piaci árak vannak a város hiteles jegyzőkönyvében feljegyezve: Buza mérőnként 4 ft. 60 kr. Rozs 3 frt- 40 kr. Árpa 2 frt. 60 kr. Zab 1 frt. 90 kr. 2 frt. Kukuricza 3 frt. 60 kr. Burgonya 2 frt. Borsó 7 frt. Lenese 4 frt. Paszuly 4 frt. Kása 7 frt. 50 kr. Széna mázsa 2 frt. 30 kr. — 60 kr. Vaj itezénkint 54 kr. Sertés-zsír 60 kr. Marhahus 22 kr. Szalona 40—44 kr. Szesz 24 kr.

Lotto.

— Legutolsó húzás. —

Budai 63. 64. 13. 87. 50.
Lemberg 43. 21. 30. 40. 71.
Temesvári 20. 81. 54. 18. 77.
Bécsi 61. 29. 38. 67. 55.

KOLENER JÓZSEF,
kiadórtárs.

IFJ. FARKAS LAJOS,
szerkesztőtárs.

BORÚTH ELEMÉR,
felelős szerkesztő és kiadórtuladonos.

HIRDETÉSEK.

Reichard testvérek

s. a. ujhelyi vegyeskereskedő czég ajánlja a nagyérdemű közönségnek, bizományban lévő:

- 1) Boroszlói Meyer G. A. W. világhírű **fehér mellszörpét**, mely mindennemű idült köhögések, mellfájások, náthaláz, elévült rekedtség, torokbántalmak s tüdő elnyálkásodás ellen világszerte a legkielégítőbb sikerrel használtatik.
- 2) A híres **pagliano-féle** szörpöt (Pagliano florenci tanártól).
- 3) Dr. Pearce Eedw. **gyomorszeszt** mindenféle gyomorbetegségekre, étvágyhiány, gyomorgörcs és főfájás ellen.
- 4) Török József **fogszivarkáit**.
- 5) Kröczer Ágoston **giliszta-csokoládéját**.
- 6) Gruber macassar-olajhajkenőcsét.
- 7) **Erősítő italt (Mixture stomachohepatika)**, mely a meghűtések ellen, valamint a lábadozóknál kitünően jó batást gyakorol.
- 8) A **kassai műmalom** lisztkészítményeinek raktárát, hol eme készítmények a folyó árjegyzék szerint, vitelbér számítás nélkül, a legnagyobb mennyiségben bármikor feltalálhatók, ezen kívül.
- 9) Mindenféle **fűszer-, norinbergi-, dísz-, porcellán-, s köedény-árukat**, melyek fennirt kereskedőcégnél, a legjutányosabb árak mellett kaphatók.
- 10) **Szállítmányi és bizományi üzletét**.

Hirdetmény.

Homonnán a rom, kath. templom új fedeleit igényel, a torony pedig a jelenlegi falakon újból felállítatni fog; e munka végrehajtására előleges költségvetés szerinti osztr. ért. 3229 frt. és 5 kr-ban előirányoztatik. Ezennel tehát a tisztelt vállalkozók úrak fölkéretnek: miszerint folyó évi július hó 25-én a homonnai rk. plebánián délelőtti órákban tartandó árlejtésre 10 % bánatpénzzel fölvértezve, legyenek szivesek megjelenni.

Bővebb fölvilágosítás, az építkezési terv, nemkülönben a részletes költségvetés a homonnai rom, kath. plebánián, bár mikor megtekinthető.

Kelt Homonnán 1871. június hó 16-án

Fentsik Mihály
homonnai plebános

Legfinomabb fűszerezikkek eladása!

➔ jutányos és pontos kiszolgálat ➔

Van szerencsém a t. cz. közönséget arról értesíteni, miszerint kassai ügynökségi üzletem fennállása ideje alatt általam képviselt **londoni kávé importház**, egy még nálunk kevésbé ismert **jamaicai féle kávé fajtából**, hoztam bizonyos mennyiséget bizományba küldött.

Azon körülménynél fogva, hogy ezen kávéfaj mindenütt legjobb- és legizletesebbnek találtatott, anna próbavételét a t. cz. vevők becses figyelmébe ajánlani bátorkodom.

Nemkülönben bátorkodom t. cz. vevőimet arra figyelmeztetni, hogy a gyümölcsbefőzés ideje alatt, tekintve a nagyobb bevásárlásokat, a csukor árát aránylag leszállítom.

Végül ajánlom bizományi raktáramban levő **egri gőzmalom készítményeit**

melyből a **részletes árjegyzék** e lapok jövő számában fog megjelenni.

Midőn a t. cz. közönségnek eddig is bennem helyezett bizalmáért hálámat nyilvánítom, annak további fenntartásáért esedezve

tisztelettel maradtam

Deutsch József veje,
SILBERBERG SOMA.